

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 8. septembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mīts, kolēģijas sēdē izskatījusi [...] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 157/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 80. pantu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam un ceturtajam teikumam.

2. Kriminālprocesa likuma 80. pants paredz:

“(1) Vienošanos ar advokātu par aizstāvību slēdz pati persona vai tās interesēs citas personas. Advokāts, uzņemoties juridiskās palīdzības sniegšanu, nekavē lietas vešanu saprātīgos termiņos.

(2) Procesa virzītāji neslēdz vienošanos par aizstāvību un nevar aicināt konkrētu advokātu par aizstāvi, bet nodrošina ieinteresēto personu ar nepieciešamo informāciju un dod tai iespēju izmantot sakaru līdzekļus aizstāvja uzaicināšanai.

(3) Ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, vai cita persona tās interesēs nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību, bet aizstāvja piedalīšanās ir obligāta vai persona vēlas aizstāvja piedalīšanos, procesa virzītājs paziņo attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākajam par nepieciešamību nodrošināt aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā.

(4) Zvērinātu advokātu vecākais ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc procesa virzītāja pieprasījuma saņemšanas paziņo procesa virzītājam par konkrētā advokāta piedalīšanos kriminālprocesā.”

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu par Kriminālprocesa likuma 20., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85. un 86. panta un Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 5. panta iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam un ceturtajam teikumam (ieteikums Nr. 144/2026). Satversmes tiesas 1. kolēģija 2026. gada 20. augustā nolēma atteikties ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo tas neatbilda Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktam. Proti, pieteikumā nebija pamatots, ka minētās Kriminālprocesa likuma normas un Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 5. pants veidotu savstarpēji saistītu tiesību normu kopumu. Tāpat kolēģija secināja: no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka minētās normas rada pieteikuma iesniedzējam Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajā un ceturtajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Tādējādi kolēģijai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktiskais apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktiskais apstākļu izklāsts nav mainījies, bet ir precizēts prasījums: pieteikuma iesniedzējs vairs nelūdz vērtēt Kriminālprocesa likuma 20., 79., 81., 82., 83., 84., 85. un 86. panta un Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 5. panta satversmību, bet lūdz vērtēt tikai Kriminālprocesa likuma 80. panta satversmību. Pieteikumā norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 80. pants neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam un ceturtajam teikumam, jo tā neparedz mehānismu, kā procesa virzītājam vai tiesai rīkoties gadījumā, ja apsūdzētais dara zināmu acīmredzamu valsts nodrošinātā aizstāvja pienākumu nepildīšanu, piemēram, lūdzot nodrošināt aizstāvja nomaiņu. Savukārt vienīgie pieejamie mehānismi – sūdzības iesniegšana Latvijas Zvērinātu advokātu padomei vai Tiesu administrācijai – darbojoties retrospektīvi, tas ir, tikai pēc kriminālprocesa pabeigšanas. Tāpat izskatāmais pieteikums ir papildināts ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru par personas tiesībām uz aizstāvību.

Lai gan ir precizēts prasījums un papildināts juridiskā pamatojuma izklāsts, izskatāmajā pieteikumā vēl aizvien nav norādīti tādi jauni juridiskie argumenti, kas

pamatotu to, kādā veidā tieši Kriminālprocesa likuma 80. pants radītu pieteikuma iesniedzējam Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajā un ceturtajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu. Proti, jau kolēģijas 2026. gada 20. augusta lēmumā tika secināts, ka Latvijas Zvērinātu advokātu padome ir vērtējusi pieteikuma iesniedzēja aizstāvja rīcību un secinājusi, ka nav pamata viņa aizstāvja disciplinārbildībai un ka nav konstatējams Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa pārkāpums. Savukārt prasījuma precizēšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš kolēģijas iepriekš konstatētos trūkumus. Tādējādi izskatāmajā pieteikumā nav norādīti tādi apstākļi un argumenti, kurus kolēģija jau nebūtu vērtējusi, lemjot par iepriekš iesniegto pieteikumu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (ieteikums Nr. 157/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis